

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno Din 24.—
polletno Din 12.—
posamezna številka Din 1.—

Oficijelno glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ ter
slovenskih obrtnih društev v Sloveniji.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratov:

Prí 1 × objavi	Din	P
1/4 str.	600	—
1/2	300	—
1/4	150	—
1/8	75	—
1/16	37	50

VIII. letnik.

V Ljubljani, dne 1. maja 1925.

Štev. 11.

Praznik našega naraščaja.

V nedeljo dne 26. aprila se je vršila slovesna otvoritev naše vajeniške razstave. Slavnost se je razvila v impozantno manifestacijo, pri kateri je sodelovalo nad 6000 vajencev iz ljubljanske in mariborske oblasti in iz Zagreba. Manifestacija je napravila ne samo na naraščaj, ampak tudi na prisotne mojstre globok vtis, ki bo ostal vsem v trajnem spominu.

Na kolodvoru je pričakovalo že ob pol 10. uri okoli 4000 vajencev iz Ljubljane in okolice, iz Notranjske in Gorenjske, posebni vlak iz Maribora in vlak iz Zagreba, ki sta prišla nabito polna z nad enourno zamudo. Na kolodvoru so pričakovali goste v imenu glavnega odbora predsednik Engelbert Franchetti in člani gg. dr. Ivan Pless, Josip Rebek in Bernik, član gerentstva mestne občine g. Likozar, zbornični svetnik g. Jakob Zadavec iz Središča ob Dravi in g. Filip Ogrič iz Novega mesta ter mnogo drugih. Po sprejemu došlih gostov se je razvil impozanten sprevod, v katerem je bilo nad 6000 vajencev, s kolodvora, po Resljevi cesti, Mestnem trgu, Sv. Jakoba trgu, čez most, Rimsko cesto, pred vladno palačo, da se pokloni g. velikemu županu. Potem, ko se je deputacija obrtnikov in vajencev zahvalila velikemu županu g. dr. Vilku Baltiču za sprejeto pokroviteljstvo nad razstavo in ga prosila za še nadaljnjo naklonjenost, je krenil sprevod po Aleksandrovi in Dunajski cesti na razstavišče, kjer so že pričakovali zastopniki oblastev, korporacij, organizacij in tiska ter mnogo drugih odličnih gostov, med katerimi so bili: načelnik ministrstva trgovine in industrije g. dr. Rudolf Marn, gerenta mestne občine ljubljanske gg. dr. Dinko Puc in Anton Likozar, predsednik Trgovske in obrtniške zbornice g. Ivan Knez, provizor, predsednik g. Jean Schrey, svetnika gg. Jakob Zadavec in Fr. Ks. Stare ter tajniki gg. dr. Viktor Murnik, Ivan Mohorič, dr. Ivan Pless, dr. Josip Pretnar in konzulent g. Fran Žagar, za Zvezo industrijcev g. Ivan Hribar. Nadalje so bili prisotni: načelnik za kmetijstvo svetnik g. Ivan Sancin, načelnik prosvetnega oddelka dr. Pavel Pestotnik, za delegacijo ministrstva financ višji finančni svetnik M. Spindler, za gremij trgovcev Ljubljana podnačelnik g. J. Kavčič; od inozemskih zastopnikov so bili pri otvoritvi prisotni: avstrijski generalni konzul g. dr. Strautz, belgijski konzul gosp. Milan Dular in portugalski konzul g. Štrucelj. Kot domačin je bil pri otvoritvi predsednik ljubljanskega velesejma g. Fr. Bonač.

Takoj po prihodu velikega župana g. dr. Vilka Baltiča je predsednik glavnega odbora g. Franchetti pozdravil vse navzoče goste ter v krasno zasnovanem govoru opisal historijat prireditve in pomen take prireditve, s katero je pokazalo slovensko obrtništvo, da je naša mladina, naš obrtni naraščaj, ki tvori jedro za krepkejši in zdravejši razvoj onega stanu, kateremu so po njega številnosti in gospodarski važnosti namenjene eminentne naloge v naši državi. Na napredek našega vajeništva je obrnjena pozornost celokupnega obrtništva, od njega odvisi usoda nove obrtniške generacije, zato mora biti dolžnost države, pa tudi dolžnost nas vseh, da posvetimo vzgoji mladine največjo pažnjo in pozornost, da ji nudimo kolikor mogoče dovršeno strokovno izobrazbo. V svojih nadaljnjih izvajanjih je g. Franchetti poudarjal, da je v prvi vrsti poklicana država, da posveti vso svojo pozornost obrtno-nadaljevalnim in strokovnim šolam, da jih finančno podpre; da bi bilo najbolje, da se obrtno-nadaljevalne in strokovne šole podržavijo. V svojem govoru je g. Franchetti omenil, da gre velika zahvala za to, da se je sploh omogočila prireditev, predvsem onim faktorjem, ki so to prireditev materialno podprli, in to je zlasti ministrstvo trgovine in industrije, Trgovska in obrtniška zbornica in Obrtna banka. Zahvala pa gre tudi vodstvu obrtno-nadaljevalnih šol, vsem načelstvom obrtnih zadrug, pa tudi posameznim obrtnikom, ki so žrtvovali toliko truda, da je prireditev tako sijajno uspela. Ob koncu svojega govora je g. Franchetti predlagal, da se pošlje Nj. Vel. kralju vdanostni pozdrav, kar so navzoči sprejeli z burnimi klici «živio» na kralja, kraljico in naslednika Petra.

G. Fran Bonač je nato kot domačin pozdravil navzoče ter podčrtal izredni pomen, ki ga ima prireditev take razstave. Z industrijo in trgovino, je poudarjal g. Bonač, se nahaja tudi obrt v veliki stagnaciji in akutni denarni krizi. Izdatne pomoči nimamo pričakovati nikjer, če si ne pomoremo sami z najintenzivnejšim delom in organizacijo. Baš to je napolnilo voditelje našega obrtništva, da so priredili in organizirali veliko razstavo vajeniških del, da vzpodbude obrtniško mladino k vztrajnemu in kvalitetnemu delu. Veliki vajeniški razstavi naj sledi razstava mojstrskih del. Ob koncu je g. Bonač zaklical: «Živel naša vrlo jugoslovensko obrtništvo!»

Po njegovem govoru je predsednik prosil g. velikega župana, da oficielno otvori razstavo. Veliki župan g. dr. Vilko Baltič je nato v markantnem go-

voru narodnogospodarskega značaja orisal pomen razstave, njeno važnost za napredek našega obrtništva. Tudi naš obrtni naraščaj je danes lepo dokazal, je govoril g. veliki župan, kako umeva svojo nalogo in da stremi k velikim ciljem. Z laskavimi besedami je omenjal zasluge, ki jih ima za procvit obrtništva Zveza obrtnih zadrug, zlasti nje velezaslužni načelnik g. E. Franchetti.

Po končanem govoru se je g. veliki župan podal na čelu drugih zastopnikov v paviljon, da si ogleda razstavljenе predmete. Ko si je g. veliki župan ogledal vso razstavo, je bil dovoljen ogled tudi drugim gostom in vajencem.

O razstavi sami, ki nam nudi tako sliko, kakor je ne bi nikdar pričakovali, bomo podrobneje pisali v prihodnji številki.

Vse popoldne je vladalo v razstavnih prostorih velikansko vrvenje. Oba paviljona sta bila vse popoldne nabito polna, in človek, ki si je hotel ogledati razstavo natančneje, se je le z muko mogel pririti do razstavljenih predmetov. Tudi med tednom je bil obisk razstave kljub slabemu vremenu zelo dober. Razstavo niso posečali samo domačini, ampak v velikem številu tudi okoličani; mnogo posetnikov je prišlo iz mariborske oblasti in mnogo tudi iz Hrvatske. Razstavo je posetil oficijelno kot zastopnik ministrstva trgovine in industrije načelnik g. M. Krpan, nadalje zastopniki zagrebške zbornice, mnogih šol i. dr. V nedeljo popoldne se je vršila v Narodnem domu tudi velika obrtniška veselica z vojaško godbo, petjem, plesom in prosto zabavo, ki je trajala ob najboljšem razpoloženju do pozne noči.

Anketa o obrtno-nadaljevalnem šolstvu.

V nedeljo 26. m. m. se je vršila o priliki otvoritve vajeniške razstave na inicijativo Zveze obrtnih zadrug anketa o obrtno-nadaljevalnem šolstvu. Anketo je otvoril načelnik Zveze g. Engelb. Franchetti, ki je pozdravil navzoče ter prosil načelnika ministrstva trgovine in industrije g. dr. Rudolfa Marna, da prevzame predsedstvo ankete.

Kot prvi referent je vladni svetnik g. dr. Ljubec orisal težavno stališče, ki ga ima tukajšnji oddelek ministrstva trgovine in industrije v vprašanju kritja stroškov za vzdrževanje obrtno-nadaljevalnih šol. Ob prevratu smo to šolstvo prevzeli od Avstrije kakor je bilo, okrog 30 šol. Finančni oziri so se tedaj dali še premagati za vzdrževanje tega šolstva, ker je bila ona valutno še precej izdatna in je zadoščala vladna podpora. Šole so pa jele naraščati tako, da smo prišli kmalu do 70 obrtno-nadaljevalnih šol z 234 razredi, kredita pa je bilo le 200.000 Din. S tem se ni moglo izhajati, ker sta bili dve tretjini stroškov nekriti. Ni nobenega upanja, da bi se z državno pomočjo razbremenilo občine, ki nosijo deficit. Ne zadošča pa tudi danes samo osem ur pouka tedensko v sedmih mesecih letno, ker je material sedanje dobe primeroma slab. Moderno stremljenje bi moralo iti za celodnevni nižji obrtno-nadaljevalni šolami, a ni denarja za široko zasnovano tega. V Srbiji nosijo občine 50 % stroškov za to šolstvo, zato bo težko prodreti s klicem o podržavljenju tega šolstva. Danes 50 % učiteljstva na obrtno-nadaljevalnih šolah ni formalno usposobljeno za te šole. Za to bi bila

potrebna vsota okrog 100.000 Din. Za obe oblasti bi bilo okrog 2.000.000 Din. V splošnem je treba konstatirati, da trpi obrtno-nadaljevalno šolstvo največ na pomanjkanju denarnih sredstev in na formalno usposobljenem učiteljstvu.

G. dr. Pretnar, referent Trgovske in obrtniške zbornice je poudaril veliko važnost obrtniškega stanu za narodno gospodarstvo, državo in družabni red ter težak eksistenčni boj obrtnika, ki bo vzdržal v njem le, če bo svojo ročno sposobnost izpopolnil z zadostno strokovno nadaljevalno šolsko izobrazbo. Obrtno-nadaljevalno šolstvo, žal, danes svoje naloge ne izpolnjuje v zadostni meri. Krivda na tem obstoji predvsem v nezadostnih sredstvih za kritje vzdrževalnih stroškov, v neenako in nezadostno ljudskošolsko predizobraženem vajeniškem materialu, v pomanjkanju za strokovni nadaljevalni pouk usposobljenih učnih moči, nedostajanju potrebnih učil in pomanjkljivosti učne metode ter končno v nezadostnem sodelovanju in medsebojnem podpiranju mojstrov in učiteljstva. Dočim kaže budžet, da je za neko drugo pokrajino dala država za 120 šolskih upraviteljev 288.000 Din, za honorarje 2.580.000 Din in materialne izdatke 500.000 Din, torej za šole, katerih je — računano po številu upraviteljev — 120, skupno 3.368.000 Din, je dala 74 obrtno-nadaljevalnim šolam v Sloveniji, katerih vzdrževalni stroški znašajo 1.900.000 samo 200.000 Din. Zaradi nezadostnega kritja se mnoge šole sploh ne morejo otvoriti, druge hirajo in se predčasno ukinjajo, ali pa se vrši pouk, a učiteljstvu ostajajo honorarji na dolgu. Da se naše obrtno-nadaljevalne šolstvo vzdrži in razvija, je potrebno: 1.) da država prevzame stroške vzdrževanja, ali vsaj kritje stroškov za upravitelje in za honorarje učiteljstva, vzdrževanje prostorov in kritje drugih materialnih stroškov pa prevzamejo občine; 2.) da obrtniki sprejemajo samo take vajence, ki so z uspehom dovršili ljudsko šolo; 3.) da se uvedejo učiteljski tečaji za pouk na obrtno- in trgovsko-nadaljevalnih šolah in učiteljstvo v ta namen primerno subvencionira; 4.) da se skrbi za založbo primernih učnih knjig in za opremo šol s potrebnimi učili; 5.) da se glede vzgoje vajencev poglobe stiki in sodelovanje med obrtništvom in učiteljstvom ter izpopolni učna metoda.

Nadzornik obrtno-nadaljevalnih šol g. prof. Presl je uvodoma orisal vse tipe strokovnega šolstva v državi, predvsem glavne tri tipe, namen poedinih šol in predpogoje za vstop v posamezne šole. Obrtni red predpisuje obrtno-nadaljevalno šolstvo in teoretično izobrazbo vajencu, mojstru pa skrb za praktično izobrazbo. Tudi trgovska izobrazba je pri današnjem konkurenčnem boju potrebna poleg praktične, posebno pa risarska spretnost. To posebno opravičuje zahtevo po obrtno-nadaljevalnih šolah. Za ustanovitev teh šol naj skrbе v posameznih krajih predvsem obrtniki sami s pomočjo osnovnošolskega učiteljstva. V tem oziru so se razmere znatno zboljšale, ker so se pričeli obrtniki že sami zavedati potrebe obrtno-nadaljevalnega šolstva in ni potreba več vladnega pritiska za to. — Sedanjih neuspehov ni kriv učni načrt. Ideal morajo biti strokovno-nadaljevalne šole, kjer se bodo skupno v razredih učile sorodne stroke ali pa ena stroka v obrtno-nadaljevalni šoli. Vsaj v mestih naj se pretvorijo v strokovno-nadaljevalne šole. Pritegniti je tudi obrtnike, ki se usposobijo za poučevanje. Obnoviti je treba tečaje in izobrazbo

učiteljev za obrtno-nadaljevalne šole. Otvoriti bi bilo delavnice, vsaj v Ljubljani in Mariboru kako večjo delavnico.

Nato je sledila debata, katere so se udeležili med drugimi tudi gerent mestne občine ljubljanske g. Likozar, nadalje ravnatelj g. Serajnik, g. Repovš in g. Lajevic.

K besedi se je oglasil tudi zbornični svetnik g. Jakob Zadavec, ki je med drugim priporočal prireditve praktičnih izletov z vajenci, razstav v sporazumu z obrtnim društvom, prireditve iger v prid obrtno-nadaljevalnim šolam in posebno navajanje naraščaja v sokolska društva, ki mu dajo tudi telesne, narodne, etične in družabne vzgoje.

V teku debate so se čule pritožbe tako proti mojstrom, od katerih mnogi ne podpirajo učiteljstva pri težki šolski vzgoji vajencev, da vajenci obisk šole zanemarjajo, kakor tudi proti učiteljstvu, ki ponekod ne kaže zadostnega zanimanja za obrtno-nadaljevalne šole in za obrtništvo sploh. Predlogi so šli za tem, da se uvedejo energični koraki proti mojstrom, ki vajencev ne pošiljajo k pouku, bodisi s tem, da se jih kaznuje z globo ali z odvzetjem pravice, da smejo imeti vajence, dalje da se vajencev, ki zanemarjajo pouk, ne oprošča in ne pripušča k pomagalnim preizkušnjam, da se vajence pred sprejemom v uk preizkusi in da se v komisije za pomagalne preizkušnje pritegne tudi učiteljstvo. Od strani obrtnikov se je priporočalo živahnije sodelovanje učiteljstva pri raznih obrtniških prireditvah, kakor razstavah itd., ter večje zanimanje za obrtnika, ki bo vedno podpiral težnje učiteljstva.

Načelnik zveze g. E. Franchetti je stavil predlog, naj se izvoli odbor, ki bo sestavil resolucijo iz vseh stavljenih predlogov, ki se odpošlje na merodajno mesto.

Predsednik g. dr. Marn je nato obljubil, da sestavi odbor iz zastopnikov oblasti, obrtništva in učiteljstva, ki bo izdelal konkretne predloge. Nato se je anketa zaključila.

Prof. Podkrajšek:

Nekaj iz preteklosti in nekaj za bodočnost obrtniškega stanu.

Kakor sploh po Evropi so se v minulih stoletjih združevali obrtniki tudi pri nas v zadrage, da so z združenimi močmi lažje branili in zastopali svoj stan.

Ustanavljati zadrage pa ni bilo dano na prosto voljo posameznim obrtom. Vobče je imelo vsako mesto, da, celo vsak trg je imel za svoje rokodelce predpisane zadrage. V Ljubljani so si osnovali nekateri obrtniki, tako n. pr. krojači, čevljarji in jermenarji, celo po dve, eno za mestne, drugo za kmečke mojstre, ki so stanovali v predmestjih in okolici.

Kjer ni bilo za zadrugo predpisano število mojstrov, so bili mojstri vpisani v graško ali celovško zadrugo.

Sploh so v tistih časih ustanavljali obrtniki enakih in sorodnih obrtov zadrage brez ozira na svoje potrebe, ki so bile seveda na Kranjskem drugačne nego na Štajerskem ali Koroškem. Tako n. pr. so imeli milarji in medičarji svojo zadrugo v Celovcu, kleparji in dimnikarji v Gradcu; od obeh glavnih mest, ki sta živela ob koncu 18. stoletja v Ljubljani, je bil eden vpisan v celovško, drugi v graško zadrugo.

Težka ovira za razvoj obrtništva je bilo tudi dejstvo, da si je v tistih časih pridržal pravico ustanavljanja zadrug cesar. Zato niso smele nižje gosposke združnih pravil niti potrjevati. Tako potrdilo pa je bilo tudi jako drago; tako n. pr. je morala plačati rokavičarska zadruga za Marije Terezije za potrdilo svojih združnih pravil celih 300 goldinarjev.

V tistih časih je smela novega mojstra sprejeti samo zadruga. Sprejetje pa ni bilo tako lahko, kajti prosilec je moral dokazati, da je zakonski sin, da je hodil tri do šest let po svetu, kjer se je izobraževal v svojem obrtu, in slednjič, da je bival najmanj eno leto v dotičnem kraju.

Kadar je pomočnik izpolnil vse pogoje in je tudi dokazal, da je delal samo pri poštenih mojstrih, to je pri takih, ki so bili vpisani v zadrugi, je moral plačati mojstrsko južino, ki je niso izpregledali nikomur, prošnja za mojstrstvo pa je stala najmanj en tolar, pri nekaterih obrtih pa še celo šest tolarjev.

Potem so mu naložili mojstrsko delo, ki je moral z njim dokazati, da je kos svojemu obrtu in da se ga mojstrom ne bo treba sramovati. Pri oceni izdelka pa so mojstri čestokrat prav ostro nastopili drug proti drugemu, zlasti kadar pomočnika niso hoteli sprejeti medse.

Komur se je mojstrsko delo posrečilo, so ga sprejeli v zadrugo. Ker pa je bilo število mojstrov omejeno, je moral marsikdo čakati toliko let, da je bilo izpraznjeno kako mesto. Pristojbina, ki jo je ob tej priliki plačal za združno skladnico, je bila dostokrat jako velika in je znašala za mesarje, peke in krznarje 100, za kovače 50, za sodarje 60 goldinarjev.

Marsikdo pa tudi zato ni mogel začeti samostojno izvrševati obrta, ker ni imel toliko denarja, da bi bil lahko začel na svoje. Tako n. pr. je moral imeti barvar za opravo svoje delavnice 1500 goldinarjev gotovine, poleg tega pa še 200 do 300 goldinarjev, da jo je smel odpreti.

Začetek samostojnega obrtovanja je bil torej v tistih časih zelo težak. Težko pa je bilo v tistih časih tudi za pomočnike. Pomisliti je namreč treba, da je veljal mojstrov podpis v pomočnikovi popotni knjižici samo tedaj, ako mu je bil pridejan združni pečat. Čas, ki ga je potujoči pomočnik prebil pri nepoštenem mojstru, torej pri takem, ki ni bil član zadrage, je bil zanj potemtakem izgubljen, in zato je vsak pomočnik dobro premislil, preden je stopil v tako službo, čeprav se mu je tukaj obetala boljša mezda nego pri združnem mojstru. Pomočnik, ki je delal pri nepoštenem mojstru, se torej ni mogel vrniti toliko časa, da je pri združnem mojstru nadomestil ves zamujeni čas.

Še leta 1791. je smel pomočnik iskati druge službe samo, ako je delal pri mojstru najmanj 14 dni in ako je to dovolila zadruga. Vendar tudi tedaj ni mogel iti k mojstru, ki je imel že tri pomočnike, dasi je vsak iskal dela najraje pri takem mojstru tudi radi tega, ker bi se bil pri njem lahko veliko naučil.

Naposled še nekaj o vajencih. Pri nekaterih obrtih, n. pr. pri kovaškem, so morali starši dokazati, da je vajenec poštenega stanu. Nekateri obrtniki niso sprejemali v uk sinov sodnih slug, godcev, čuvajev itd. Mojster ni smel sprejeti v uk vajencev, kolikor se mu jih je ljubilo. Lončar je smel imeti le enega, in kadar je temu potekla učna doba, mu je bilo dovoljeno, privzeti enega za poskušnjo. Ob začetku in koncu učne dobe je moral plačati vajenec po tri goldinarje v za-

družno skladnico in prigrasiti poroka, ki je jamčil zanj, da bo delal določeni čas samo pri enem mojstru.

Spričo takih razmer se ni čuditi, da se je v tistih časih le malokdo odločil za obrtni stan. Tisti, ki so se posvetili obrtu, pa se vsled jako pomanjkljive splošne in strokovne izobrazbe v družabnem življenju niso mogli uveljaviti. Ker so jim vsa količkaj pomembnejša dela odvzeli tujci, so ostali vse svoje dni trpini, pravi tujčevi tlačani... Sinovi količkaj uglednih in imovitih staršev se niso učili rokodelstva, ker je bilo poniževalno, in tako se je kmalu izkristaliziralo še zdaj prevladajoče mnenje, da so za rokodelstvo dobri dovolj najmanj nadarjeni in najmanj ukaželjni dečki.

Zaradi tega naziranja je obrtni stan vedno bolj zaostajal, in ko so se mu začele odpirati oči, so bili naši sosede že daleč pred nami. Prihajali so k nam po dobre zaslužke, mi pa smo bili njih težaki, ustvarjeni samo za težko delo, ki ga izobraženi tujec ni hotel opravljati.

V tem žalostnem času se je zgenila država. Začela je urejati obrtništvo z novimi zakoni, za razvoj obrta pa je jela poživijati obrtno šolstvo. Ker se pri tem delu ni ozirala na splošno izobrazbo obrtnika v industrijskih severnih in na pičlo znanje obrtnika v južnih, zgolj poljedelskih deželah, je ustvarila predpise, ki jih je obrtnik na severu rad sprejel in lahko zmagoval, dočim ga njegov južni tovariš ni mogel dohajati. Vse to pa glasno govori, da je naše obrtništvo nujno potrebno temeljite preosnove, to pa pred vsem glede obrtnega šolstva. (Nadaljevanje sledi.)

Ureditev dimnikarskega obrta.

«Savez Udruženja dimnjačarskih majstora» je izdelal in predložil ministrstvu trgovine in industrije načrt uredbe o dimnikarskem obrtu, ki ga je poslalo ministrstvo v izjavo med drugimi tudi naši Trgovski in obrtniški zbornici. Obrtni odsek je o tem načrtu razpravljal v svoji decembrski seji, ko se je pečal tudi z načrtom novega obrtnega zakona. Ker je glede dimnikarskega obrta zavzel svoje načelno stališče že pri obravnavanju načrta obrtnega zakona, pri čemer se je v bistvu prilagodil predlogom od strani Zveze obrtnih zadrug in se posebno Zadruga dimnikarskih mojstrov za Slovenijo, je glede «Saveznega» načrta sklenil podati ministrstvu trgovine in industrije izjavo, kakor jo radi njene načelne važnosti pričujemo v sledečem:

Dimnikarski obrt naj se uredi v novem obrtnem zakonu, in sicer okvirno ter uvrsti iz ozirov javne varnosti med koncesijonirane obrte. Splošni predpisi glede nastopa in izvrševanja obrta ter obsega obrtnih pravic naj veljajo za dimnikarski obrt tako, kakor za druge koncesijonirane obrte. V posebnih predpisih pa naj bo v zakonu določeno le, da veljajo glede dokaza usposobljenosti za dimnikarski obrt enaki pogoji, kakor za rokodelske obrte.

Rajoniranje naj se dovoli le izjemoma iz požarnih policijskih ozirov. S tem se prepreči monopoliziranje dimnikarskih del po enem samem mojstru, ki se je ravno v Ljubljani izkazalo kot jako nepraktično in je povzročilo številne pritožbe hišnih lastnikov in obrtne oblasti. Vprašati je za mnenje pristojno dimnikarsko zadrugo, pristojno občinsko županstvo in trgovsko in obrtniško zbornico. Kjer se odredi izjemoma rajoniranje, se ima oblastveno (obratna oblast II. stopnje) maksimirati tarif za dim-

nikarska dela, ki ga ima predložiti pristojna dimnikarska zadruga. Zaslišati je Trgovsko in obrtniško zbornico in morebitno krajevno udruženje hišnih posestnikov.

Za podeljevanje dimnikarske koncesije naj bo pristojna obrtna oblast I. stopnje (srezko poglavarstvo). Pred podelitvijo je zaslišati Zadrugo dimnikarjev.

Obveznost pregledovanja kurilnih naprav po dimnikarju v novih stavbah in način ometanja so vprašanja stavbno-, odnosno požarnopolicijskega značaja. Tozadevne določbe ne spadajo v besedilo obrtnega zakona, marveč se imajo urediti s posebnimi policijskimi predpisi.

Kar se tiče načrta uredbe v dimnikarskem obrtu, ki ga je izdelal «Savez udruženj dimnjačarskih majstora», po mnenju zbornice sploh ni uporaben za podlago obravnavanja. Ta načrt je pravnotehnično in stvarno v vsem obsegu nesprejemljiv in nemogoč. To naziranje zbornice deli v bistvu tudi Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani in Pokrajinska zadruga dimnikarjev za Slovenijo v Ljubljani.

Iz načrta odseva neodpustljivo neupoštevanje gospodarskih prilik in potreb, se posebno onih krajev, ki so glede stavbarstva v državi najrazvitejši, pa tudi nepoznanje predpisov, ki veljajo za dimnikarski obrt v naših krajih, kar nam kaže n. pr. uvodni odstavek «obrazloženja» načrta uredbe.

Z modernimi zahtevami uprave in politike ter obrtne zakonodaje v diametralnem nasprotju je n. pr. določba, da naj minister (!) odobruje podelitve dimnikarskih koncesij in da naj bo za predlaganje poklican «Savez Udruženja dimnjačarskih majstora kraljevine SHS». Da bosta minister trgovine in industrije in imenovani «Savez» najbolje poznala sposobnosti prosilca, krajevno potrebo in druge glavne pogoje za podelitev kake dimnikarske koncesije, n. pr. nekje v Sloveniji ali Dalmaciji in da bosta mogla nagleje in pravičneje postopati in odločati, kakor pa lokalne oblasti in krajevne stanovske korporacije (zadruga), se vendar ne more trditi. Odveč je poudarjati, da bi podeljevanje dimnikarskih koncesij na način, kakor to predlaga «Savez», vodilo k brezkončnemu zavlačevanju rešitve koncesijskih prošelj, odprlo na stežaj vrata raznim pomanjkljivostim in prepuščalo odločevanje instanci in korporaciji, ki lokalnih prilik, katere so v takih primerih odločilne važnosti, sploh ne poznata. Vrhu tega je absurdno zahtevati, da naj se v bodoče bavi z reševanjem obrtnih koncesijskih prošelj, kot prva instanca minister sam, in to za teritorij velike države s 13 milijoni prebivalcev. Posebno nepojmljivo je to za pokrajine, kjer take zadeve sedaj rešuje po zaslišanju strokovne zadruga v prvi instanci srezko poglavarstvo in to popolnoma zadovoljivo.

Mentaliteta, ki jo zadenemo že v prvem členu načrta, preveva tudi določbe nadaljnjih členov, katerih pretežna večina je zato prav tako nesprejemljiva. To velja n. pr. za člen 4. b) glede dolžnosti občine, da odredi dimnikarju v občinski hiši ali drugod primerno stanovanje, — za člen 6., ki daje dimnikarju naravnost značaj nekakega javnega organa, tako da bi utegnilo morebitno oviranje njegovega posla imeti za krivca posledice § 104., srb. kaz. zak., — za čl. 7., ki nalaga občini, da nudi dimnikarju spremljevalca, — za čl. 10., po katerem bi morala pobirati zaostale dimnikarske pristojbine policija, odnosno naj bi pristojbine za male vasi

pobirale občine ob priliki pobiranja davkov (!), — za čl. 17., da se dimnikarja ne more pozvati na odgovor radi izbruha požara, če ni prisostvoval komisiji za ugotovitev vzrokov požara, — za čl. 18., ki zahteva honorirano prisostvovanje dimnikarja pri gledaliških, kinematografskih in podobnih predstavah, — za čl. 25. glede starosti vajencev (ne nad 17 let).

Mnoge določbe (čl. 8., 11. in 12.) spadajo v cenik, druge (sosebnost čl. 9., 13., 15., 16., 17., 19., 20., 21., 22., 23. in 28.) radi svoje požarnopolijske narave ne spadajo v zakon ali v naredbo o obrtnopravni ureditvi dimnikarskega obrta, temveč v posebne predpise, na katere se zakon sam lahko sklicuje.

Zbornica si časti predlagati, da se obrtnopravne določbe glede dimnikarskega obrta sprejmejo v novi obrtni zakon tako, kakor je predlagala v svoji izjavi k načrtu novega obrtnega zakona. Pri tem naj se s tem zakonom določi, da se imajo predpisi požarnopolijske narave in določbe o pristojbinah za dimnikarska dela urediti posebej naredbenim potom in po zaslišanju pristojnih strokovnih združenj in Trgovske in obrtniške zbornice.

Dovoljujemo si obenem pripominjati, da nikakor ne kaže, da bi se danes veljavni naredbeni policijski in tarifni predpisi poenotili za vso kraljevino, ker je razlika v načinu izvrševanja dimnikarskega obrta preveč velika. Tozadevni predpogoji in zahteve n. pr. v Sloveniji ali v severnem delu Srbije so popolnoma druge, nego v Macedoniji, Stari Srbiji ali celo v Črni gori. V nekaterih pokrajinah naše države so ne samo po številnih mestih, trgih, letoviščih in zdraviliščih, temveč tudi po malih vaseh zidane hiše. Jasno je, da je naloga in odgovornost dimnikarskega poklica v takih krajih povsem druga in se morejo staviti na dimnikarja vse druge zahteve nego v pokrajinah, kjer najdemo celo po mestih le malo modernih ali vsaj večjih zidanih hiš. Zato tudi morajo biti policijski predpisi za razne pokrajine različni in prikrojeni danim prilikam. Poenotenje bi dovedlo le zmedo in nevzdržne razmere. Naj opozorimo le na primer, koliko bi stalo ometanje v krajih, kjer bi moral dimnikar hoditi po dvajset do 30 kilometrov daleč, da pride do kraja, kjer je morebiti le par ometalnih objektov, pa bi moral hoditi tja ometat vsak mesec ali celo vsakih 14 dni in če bi računal kilometrino, imel spremstvo občinskega zastopnika itd., kakor predlaga to načrt «Saveza Udruženja dimnjačarskih majstora».

Končno si dovoljuje zbornica pripomniti, da bi tak način urejevanja obrtov, kakor ga hoče uvesti «Savez Udruženja dimnjačarskih majstora» dovedel do tega, da se naša obrtna zakonodaja popolnoma zmede in da bomo imeli za vsak važnejši obrt poseben zakon ali naredbo; imamo pa veliko obrtov, ki so najmanj tako važni, kakor je dimnikarski. Mesto enotne, sistematične ureditve obrtov, kakor jo danes po večini po vseh pokrajinah naše države že imamo, bomo imeli kaos številnih in rajzračnejših obrtnih predpisov, v katerih se niti najboljša obrtna uprava in praksa ne bosta več spoznali.

Načrt uredbe o dimnikarskem obrtu, kakor ga je predložil «Savez Udruženja dimnjačarskih majstora» ministrstvu trgovine in industrije, je torej v vsakem oziru nesprejemljiv in zbornica zato po zaslišanju «Pokrajinske zadruge dimnikarskih mojstrov za Slovenijo» in «Zveze obrtnih združenj v Ljubljani» predlaga, da se odkloni v celoti.

Razno.

Obrtna zadruga oblačilnih strok na Vranskem je poklonila dne 19. aprila 1925. g. Antonu Ottenschlägerju, sedlarskemu mojstru na Vranskem, častno diplomo ob navzočnosti g. župana, občinskih odbornikov in združnih članov. Pri tej priliki se mu je predsednik J. Virjent v imenu novoustavljene zadruge zahvalil za njegovo nesebično, nad 37letno delovanje na obrtnozdružnem polju. Kot predsedniku prejšnje kolektivne zadruge mu je v zbranih besedah v imenu občine čestital g. župan, Omenjeni tovariš je bil eden izmed prvih obrtnikov vranskega sodnega okraja, ki se je zavedal svojih stanovskih dolžnosti in je neumorno deloval v procvit obrtništva. Ob tej priliki se je spominjala zadruga tudi marljivega zaupnika g. Pikla iz Braslovč in mu izrekla najtoplejšo zahvalo za zvesto sotrudništvo. — O d b o r.

Strokovna zadruga čevljarjev v Zagorju ob Savi nanzanja, da se vrši pomagalska preizkušnja Strokovne čevljarjeve zadruge za sodni okraj Litija dne 17. maja 1925. v Zagorju ob Savi. Kdor namerava pristopiti k preizkušnji, naj čimprej vložijo prošnjo pri načelstvu.

Čevljarjski kongres v Ljubljani. Obširno poročilo o kongresu prinesemo v prihodnji številki.

Koliko neposrednih davkov se je plačalo do leta 1924. Ravnateljstvo neposrednih davkov je zbralo podatke, koliko davka se je vplačalo v lanskem letu. Iz teh podatkov je razvidno, da je na Hrvaškem bilo vplačanih 298,910.802 Din 58 p, v Bosni in Hercegovini 220,727.275 Din, v Vojvodini 262,178.627 Din 96 p, v Sloveniji je bilo vplačanih 185 milijonov 938.719 Din 39 p, v Dalmaciji 39,370.961 Din 12 p ter v Srbiji in Črni gori 309,380.551 Din 83 p. Celotno je torej bilo vplačano neposrednjega davka 1.408,506.937 Din 80 p.

Izkaz o stanju hranilnih vlog koncem leta 1924. Finančna delegacija objavlja v „Uradnem Listu“ izkaz hranilnih vlog po hranilnih knjižicah in v tekočih računih pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji v IV. četrtletju 1924. Hranilne vloge so znašale začetkom četrtletja 281 milijonov dinarjev, do konca četrtletja pa so se dvignile na 301 milijon dinarjev. Tekom zadnjega četrtletja so torej porastle za 20 milijonov. Največji porast vlog izkazujejo mestne hranilnice: v Ljubljani (za 8 mil. Din), v Kranju (za 1 mil. Din), v Radovljici (za 1 mil. Din), v Novem mestu (za 1 mil. Din), v Mariboru (za 3 in pol mil. Din), v Celju (za 3 mil. Din). Porast hranilnih vlog ne pomeni hkratu zvišanja narodnega gospodarstva v Sloveniji, ampak dokazuje, kakor je to svoječasno jako lepo pojasnil zbornični tajnik g. dr. Windischer, da se deloma nalaga denar, ki se je za trenutne potrebe in nabave za primer nadaljnje devalvacije valute shranjeval doma nenaložen, deloma pa denar, ki je spričo vedno občutnejše stagnacije gospodarstva postal odvišen kot obratni kapital trgovine in industrije. Porast hranilnih vlog je v tesni zvezi z vedno čvrstejšo stabilizacijo dinarja na denarnem trgu. Isti pojav se je opazoval tudi na Poljskem ob stabiliziranju denarja, odnosno ob uvedbi zlate valute, ko so hranilne vloge v najkrajšem času porastle za več milijonov zlatov.

Odtokanje zlata iz Amerike v Evropo. Iz New Yorka izvemo: Zadnji mesec preteklega leta pomeni mejnik v zgodovini razmerja Amerike do Evrope. Tok zlata se je zlival neprestano skozi štiri leta iz Evrope v Ameriko in je nagromadil na prejšnji kup kovine še eno milijardo dolarjev. Ta tok se je začel sedaj polagoma obračati nazaj. Prihodnji meseci bodo pokazali, ali je odtokanje v obratni smeri, ki je bilo v zadnjih tednih leta 1924. večje, kakor ves zlati izvoz marsikakšnega povojnega leta, posledica začasnih razmer ali pa ima trajne vzroke. Amerikanci so odhod zlata najprvo z veseljem pozdravili, potem jih je pa le začelo malo skrbeti.

S stabilizacijo angleškega funta bo zlati dotok menda dobil normalno izmero. V članku „dolar in funt“ smo govorili o potovanju Montaguja Normana v Ameriko, o stabilizaciji funta in o skupnem delu ameriškega in angleškega kapitala. Izvoz zlata v novcih in palicah je znašal v decembru 40 milijonov dolarjev. Ker se je obenem dovoz znatno znižal, se je izvoz seveda še bolj poznal. Več okoliščin je ta dogodek povzročilo. Tako je prišlo veliko povpraševanje iz Indije, ker je bil zamenjalni kurz napram Londonu ugoden in kamor je večji del ameriškega zlata iz Londona odtekel. Zraven so prišle nemške zahteve po zlatu iz ameriškega deleža na Dawesovem posojilu. Slednjič je šlo veliko ameriškega zlata v London vsled tamošnjih višjih obresti. Šele močno investiranje ameriškega kapitala v tujini (lani so dali Amerikanci 1200 milijonov dolarjev inozemskega posojila; primerjaj članek o svetovnem gospodarstvu) je zlati zaklad malo izbalanciralo; sicer bi se bil izredno pomnožil, ker je trgovska bilanca z eno milijardo dolarjev aktivna in dobiva Amerika velika vplačila na obrestih in odplačevanju posojenega kapitala. Na koncu leta 1924. je dosegla *zaloga kovanega zlata v Zedinjenih državah* doslej nedoseženi znesek *4600 milijonov dolarjev*; to je približno dve milijardi dolarjev več kot je potrebno, da se vzdrži zdravo kreditno in vrednotno gospodarstvo. Zato je šlo zlato lahko v večji meri ven, ne da bi to gospodarstvu najmanj škodovalo. V vsem svetu se kaže tendenca *k povrnitvi k zlati valuti*. To gibanje je posebnega pomena za Združene države; kajti stalno zabranjevanje zlata kot plačilnega sredstva bi bilo vzelo Ameriki glavni vir njene moči. V decembru započeti izvoz zlata pozdravljajo pametni gospodarji v Ameriki kot *znak ozdravljenja svetovno-gospodarskih razmer*.

Žitna produkcija v Franciji. Francoski uradni list je objavil okrožnico poljedelskega ministra, naslovljeno na prefekte, v kateri pojasnjuje poljedelsko stanje Francije, ter priporoča prefektom, da posvetijo največjo pažnjo žitni produkciji, ki se mora neizogibno zvišati. Glede prihodnje žetve pravi okrožnica naslednje: Površina za žitom posejane polja se je povečala za 210 tisoč hektarov napram površini iz leta 1923.; tudi večje množine umetnih gnojil so se uporabile pri letošnji setvi. Spričo dosežanih žitnih cen na svetovnih trgih priporoča minister, da sejejo francoski poljedelci pšenico. Poljedelci, nadaljuje okrožnica, se nikakor ne smejo bati nadprodukcije žita, kajti žitne potrebe so vedno večje. Že iz gospodarskih in finančnih razlogov mora skrbeti sleherna dežela, da dvigne žitno produkcijo na tako stopnjo, da zadostuje potrebam vsega prebivalstva in da ni dežela navezana na žitni uvoz.

Varnostna služba na francoskih vlakih. Ker je bilo v poslednjih letih izvršenih na potnike v vlaku več napadov, je bila oblast javne varnosti prisiljena, da ukrene potrebne odredbe za varnost potnikov. V to svrhu je bil ustanovljen poseben zbor policistov, ki bodo vršili v ponočnih vlakih varnostno službo tako, da bodo potniki na daljših vožnjah lahko brezskrbno spali.

Koliko tujih delavcev je zaposlenih v Belgiji? Uradna statistika pravi, da je zaposlenih v Belgiji približno 20.000 tujih delavcev, in sicer 15.600 v rudnikih, 4300 pa v raznih delavnica. Po narodnosti se delijo v Italijane, katerih je 5430, v Alžirce in Marokance, katerih je 3600, Francozov je 2100, Poljakov 2750, Nizozemcev je 1200, Jugoslovanov 400, Čehoslovakov 400, Rusov 130, Špancev 110, Nemcev 10, Luksenburžanov 100 in Angležev 63. Razen teh je zaposlenih v Belgiji tudi nekaj Abesincev, Švicarjev, Turkov in Portugalcev.

Italijansko ministrstvo za narodno gospodarstvo in draginja. Italijansko ministrstvo za narodno gospodarstvo je naložilo Trgovskim zbornicam, da ustanovijo posebne urade,

ki bodo zbirali podatke o draginji, ki jih potrebuje glavno statistično ravnanje v Rimu.

Število brezposelnosti v Angliji pada. Pri zadnjem uradnem štetju se je ugotovilo, da se je število brezposelnih v Angliji znižalo napram preteklemu mesecu za približno 10.000.

Stanje prebivalstva v Češkoslovaški. Glasom podatkov češkoslovaškega statističnega urada se je rodilo v Češkoslovaški v drugi polovici leta 1924. 186.314 otrok, a umrlo jih je v isti dobi 96.881. V istem času se je poročilo 65.344 parov. V letu 1924. je število prebivalcev v Češkoslovaški poskočilo za 179.426.

Statistika draginje v Franciji. Po neki statistiki francoskega ministrstva dela je morala družina, sestojeca iz štirih članov, v Parizu plačati koncem leta 1924. (po cenah iz leta 1914.): za prehrano skoro štirikrat več; za gorivo nekaj nad triinpolkrat več; za stanovanje dvakrat več; za obleko štiriinpolkrat in za ostale potrebe štiriinpolkrat več.

Stoletnica aluminija. Že v 18. stoletju so se delale preizkušnje glede pridobitve aluminija, toda prvi, ki je pridobil kemičnim potom čisti aluminij, je bil kemik Oerstedt, in sicer v letu 1824. Pridobitev pa je bila takrat tako težavna, da se je aluminij smatral za luksusni predmet. Počasi se je tozadevna tehnika izpopolnila. Napoleon III. je dal napraviti na Francoskem tovarno, v kateri se je pridobivalo vsak dan 2 kg aluminija, kar je bilo za tedanje čase velika izrednost. Govorilo se je tudi, da more dobiti srebro iz ilovice. Leta 1863. se je pridobilo vsega skupaj komaj 2000 kg aluminija, leta 1888. pa že 40.000 kg. Potem je pridobivanje hitro naraščalo, kajti leta 1892. se je pridobilo 500.000 kg aluminija in leta 1900. že 7 milijonov, leta 1920. pa celo 160 milijonov kilogramov. Kolikor več aluminija se je pridobivalo, toliko bolj so padale tudi cene. Leta 1852. so ga prodajali kilogram po 4800 mark, 1886. po 70 mark in leta 1911. celo samo po 1 marko za kilogram. Aluminij se pridobiva potom elektrike iz ilovice in kriolita.

Kako pospešuje Italija štedenje potom pošne hranilnice Da pridobi večje hranilne vloge in pospešuje s tem varčevanje, osobito med revnejšimi sloji, je italijanska pošna hranilnica razpisala za vlagatelje razne nagrade v skupnem iznosu štiri milijone lir. Vseh nagrad je 1792, in sicer 32 po 25 tisoč, 50 po 10 tisoč, 160 po 5000, 350 po 2000 in 1200 po 1000 lir. Pri žrebanju nagrad pridejo v poštev vloge, ki so koncem leta 1923. presegale vsoto 2000 lir. Žrebanje se je pričelo dne 30. decembra 1924.

Izvoz našega tobaka na Poljsko. Te dni se mude v Varšavi zastopniki naše monopolne uprave, ki imajo nalogo, da sklenejo prodajo večje količine našega tobaka, ki se izvozi na Poljsko.

Odprava praznikov v Avstriji. Osrednja zveza avstrijskih trgovcev je na zadnji skupščini, katere so se udeležili trgovci iz vseh zveznih dežel, sklenila, da bodo imeli svoje obrate odprte na sledeče praznike: na praznik Sv. treh kraljev, na Svečnico, na praznik Marijinega oznanjenja, na praznik sv. Petra in Pavla, na Veliki Smaren, na praznik Marijinega spočetja in na vse deželne praznike. Hkratu so sklenili zahtevati, da ob teh dneh poslujejo tudi državni uradi (pošta, železnica, carina itd.).

Nemčiji je zabranjeno izdelovanje slehernega vojnega materiala. V posebni noti, predani nemškemu zastopniku, podarja konferenca poslanikov, da čl. 192 versailske pogodbe zabranjuje Nemčiji izdelovanje slehernega vojnega materiala. Nota se nanaša na naročila za torpedovke, katera je prejela Kruppova tovarna od argentinske vlade. Poslaniška konferenca je obvestila argentinsko vlado o vsebini note, ki je bila predana nemškemu zastopniku v Parizu.

Naredba ministrstva za trgovino in industrijo, oddelka v likvidaciji v Ljubljani o izpitnih taksah prosilcev za obrtne pravice stavbnih, zidarskih, kamnoseških, tesarskih in vodnjakarskih mojstrov.

V «Uradnem listu» št. 7 z dne 24. januarja 1925. je objavljena naredba o izpitnih taksah stavbnih obrtnikov, ki naj jih plačujejo prosilci za obrtne pravice stavbnih, zidarskih, kamnoseških, tesarskih in vodnjakarskih mojstrov in ki obsega naslednje važne točke:

§ 1. Izpitna taksa prosilcev za obrtno pravico stavbnega mojstra znaša, če se jim ne prizna delna oprostitev od izpita po § 6. ministrske naredbe z dne 27. decembra 1893., drž. zak. št. 195, 504 Din.

Od tega zneska gre vsakemu članu izpitne komisije 120 Din in uradnemu slugi 24 Din.

Ce je bil prosilec oproščen teoretičnega dela izpita, zahtevanega po točki 2. § 1. navedene ministrske naredbe, znaša izpitna taksa 336 Din; od tega zneska gre vsakemu članu komisije 80 Din in uradnemu slugi 16 Din.

Ce je bil prosilec oproščen teoretičnega dela izpita, zahtevanega po točkah 1. in 2. § 1. imenovane ministrske naredbe, znaša izpitna taksa 168 Din, od katerih gre vsakemu članu komisije 40 Din in uradnemu slugi 8 Din.

§ 2. Izpitna taksa prosilcev za obrtno pravico zidarskega, kamnoseškega ali tesarskega mojstra znaša 320 Din, če jim ne gre pravica do delne oprostitve od izpita po § 6. ministrske naredbe z dne 27. decembra 1893., drž. zak. št. 195. Od navedenega zneska gre vsakemu članu izpraševalne komisije 100 Din in uradnemu slugi 20 Din.

Ce je bil prosilec oproščen teoretičnega dela izpita, zahtevanega po točki 2. § 2., odnosno § 3. ali § 4. zgoraj navedene ministrske naredbe, znaša izpitna taksa 226 Din; od tega zneska gre vsakemu članu komisije 70 Din in uradnemu slugi 16 Din.

Ce pa je bil prosilec oproščen onega dela izpita, ki se zahteva po točkah 1. in 2. § 2., odnosno § 3. ali § 4. omenjene ministrske naredbe, znaša izpitna taksa 128 Din. Od tega zneska gre vsakemu članu komisije 40 Din, uradnemu slugi 8 Din.

§ 3. Izpitna taksa prosilcev za obrtno pravico vodnjakarskega mojstra znaša 158 Din, od katerih gre vsakemu članu komisije 50 Din in uradnemu slugi 8 Din.

§ 4. Prosilci, ki žele po določilih § 6., točke 1., ministrske naredbe z dne 27. decembra 1893., drž. zak. št. 195, istočasno z izpitom stavbnega ali zidarskega mojstra opravljati tudi izpit za kamnoseški ali tesarski ali vodnjakarski obrt, plačujejo takso, ki je za 100 Din višja od takse, določene v prvem odstavku §§ 1. in 2. te naredbe, za 70 Din višja od takse, določene v drugem odstavku §§ 1. in 2. te naredbe, in za 50 Din višja od takse, dolo-

čene v tretjem odstavku §§ 1. in 2. in v § 3. te naredbe. Znesek, za katerega se zvišuje izpitna taksa po teh določilih, gre onemu obrtniku-mojstru, za katerega je bilo izpraševalno komisijo izpopolniti. Če nastane potreba še večje izpopolnitve, gre gorenji znesek obrtnikom-mojstrom po enakih delih.

§ 5. Prosilci, ki žele po določilih § 16., točke 2., ministrske naredbe z dne 27. decembra 1893., drž. zak. št. 195, istočasno z izpitom za tesarski obrt opravljati tudi izpit za vodnjakarski obrt, plačujejo takso, ki je za 50 Din višja od takse, določene v § 2. Ta zvišek gre vodnjakarskemu mojstru, za katerega je bilo izpraševalno komisijo izpopolniti.

§ 6. Prosilci za obrtno pravico stavbnega mojstra, ki žele po določilih § 13. ministrske naredbe z dne 27. decembra 1893., drž. zak. št. 195, predčasno opravljati teoretični del izpita, to je iz predmetov, navedenih v točki 2. § 1. omenjene naredbe, plačujejo za ta teoretični del izpita izpitno takso 168 Din in za poznejši, to je točki 1. in 3. § 1. navedene naredbe obsežajoči del izpita takso 336 Din.

Od takse 168 Din gre vsakemu članu komisije 40 Din in uradnemu slugi 8 Din, od takse 336 Din vsakemu članu komisije 80 Din, uradnemu slugi pa 16 Din.

§ 7. Prosilci, ki po § 12. ministrske naredbe z dne 27. decembra 1893., drž. zak. št. 195, ponavljajo izpit ali ki se po § 15. omenjene naredbe ponovno zglase k izpitu, morajo takso, predpisano po teh določilih, plačati iznova. Prosilci, ki se zaradi prekinitve izpita, odrejene po določilih § 8., odstavka 6., navedene naredbe iznova zglase k izpitu, plačajo vnovič oni del izpitne takse, ki spada po teh določilih na oni del izpita, katerega morajo ponavljati.

§ 8. Oni prosilci za podelitev kakršnekoli koncesije stavbnih obrtov, ki so si pridobili na tehnični visoki šoli diplomo iz stavbarstva ali inženjerskega graditeljstva ter so zato po § 6. ministrske naredbe z dne 27. decembra 1893., drž. zak. št. 195, oproščeni celotnega izpita, ne plačujejo nikakršne izpitne takse.

§ 9. Prosilec, ki prijavi odstop od izpita vsaj osem dni pred njegovim pričetkom, se vrne vsa vplačana taksa; če pa se odjavijo pozneje, se jim vrne polovica takse.

§ 10. Ta naredba dobi moč z dnem razglasitve. S tem dnem preneha veljati naredba oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani z dne 26. marca 1922., Uradni list z dne 8. aprila 1922., št. 94/35.

Načelnik: Dr. Marn s. r.

Izdajatelj konzorcij «Obrtnega Vestnika».

Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica:

Din 50,000.000--

Skupne rezerve: okrog

Din 10,000.000--

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta

Podružnice:

Brežice	Logatec	Ptuj
Celje	Maribor	Sarajevo
Crnomelj	Metković	Split
Kranj	Novi Sad	Gorica
	Trst	

Brzojavni naslov:

BANKA LJUBLJANA

Telefon št.: 261, 413, 502, 503
in 504

**Priporoča se za vse
bančne posle**

Kreditno društvo

Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila
na menice in kredite
v tekočem računu
vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

L. MIKUŠ

tvornica dežnikov
LJUBLJANA

Mestni trg št. 25.

Skrbno izdelovane -- Največji izbor
Preobleke -- Popravila
Najnižje cene!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50
(v lastnem poslopu).

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana.

Telefon št. 40, 457, 805 in 806.

Obrestovanje vlog, nakup in
prodaja vsakovrstnih vrednostnih
papierjev, deviz in valut, borzna
naročila, predujmi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic
in kuponov, nakazila v tu- in
inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Obrtna banka v Ljubljani

Centrala:

Kongresni trg št. 4

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 508

Telefon št. 508

Račun pri poštno-ček. zavodu v Ljubljani
št. 12.051

Daje kredite v obrtne surhe, pospe-
šuje ustanavljanje obrtnih in indu-
strijskih podjetij, izvršuje vse bančne
transakcije najkulantneje. Vloge na
knjižice in na tekoči račun se obre-
stujejo kar najugodneje, vezane vloge
po dogovoru primerno višje.

ORIENT

d. z o. z.

tovarna olj. barv, firnežev in lakov

Slomškova ulica št. 19

LJUBLJANA

Vodmat pri Ljubljani

Prodajalna na drobno: Miklošičeva cesta 4
nasproti frančiškanske cerkve.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

r. z. z o. z. v Ljubljani

Mestni trg števil. 6.

ker ima že nad

10,000,000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun
obrestuje najugodneje.